

Europaudvalgets formand/Socialudvalgets formand

EU-Kommissær for beskæftigelse og sociale anliggender
Anna Diamantopoulou
Rue de la Loi 200
B-1049, Bruxelles

5. april 2002

J.nr. 224

Udtalelse fra Folketingets Europaudvalg og Socialudvalg vedrørende Kommissionens grønbog om fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar

Kære Kommissær Anna Diamantopoulou

Det danske Folketings Europaudvalg samt Socialudvalg har behandlet Kommissionens grønbog om fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar ved en offentlig høring den 28. januar 2002. I høringen deltog beskæftigelsesministeren, der har virksomhedernes sociale ansvar som ressortområde, samt repræsentanter fra virksomheder, arbejdsmarkedets parter og akademikere.

Som følge af afholdelsen af det danske folketingsvalg den 20. november 2001, med efterfølgende regeringsskifte, har det desværre ikke været muligt at overholde høringsfristen for grønbogen den 31. december 2001. Vi håber, at høringssvaret alligevel vil indgå i Kommissionens hvidbog om virksomhedernes sociale ansvar, selv om svaret er lidt forsinket.

I Danmark har man gennem længere tid haft spørgsmålet om virksomhedernes sociale ansvar på dagsordenen. Der var under høringen bred enighed om, at det er positivt og vigtigt, at Kommissionen med Grønbogen nu har sat spørgsmålet om virksomhedernes sociale ansvar på den europæiske dagsorden.

På baggrund af høringen har vi følgende synspunkter og idéer, som overordnet kan indeles i nedenstående seks temaer.

1. Definition af virksomhedernes sociale ansvar

Der var under høringen enighed om, at man bør være opmærksom på, hvordan man definerer og bruger begrebet social ansvarlighed. Kommissionens brug af begrebet er **meget bred** og dækker nærmere over det, man kan kalde **"virksomhedernes samfundsmæssige engagement"**.

I Danmark har man traditionelt defineret virksomhedernes sociale ansvar som virksomhedernes ansvar i forhold til deres medarbejdere og arbejdsmarkedet. I Danmark opdeler man ligesom Kommissionen virksomhedernes sociale ansvar op i en intern og en ekstern dimension, men med et **anderle-**

des indhold i Danmark. Den **interne** dimension er virksomhedernes vilje til at forebygge og afhjælpe sociale problemer blandt virksomhedens egne medarbejdere. Den eksterne dimension er virksomhedens vilje til dels at forebygge, at personer får problemer med at komme ind på arbejdsmarkedet, dels at integrere personer, der har svært ved at få beskæftigelse.

Der var under høringen generel enighed om, at virksomhedernes brede samfundsmæssige engagement også er vigtig. Men den brede tilgang til emnet indeholder samtidig en risiko for, at debatten bliver for lidt konkret og begrebet virksomhedernes sociale ansvar for lidt operationel for især små virksomheder.

2. Frivillighed

Der var under høringen bred enighed om at den bedste måde at fremme virksomhedernes sociale ansvar er ved frivillighed. Virksomhedernes sociale engagement skal **være virksomhedernes frivillige investering i mere end det de i forvejen er forpligtiget** til i henhold til lovgivning, overenskomstmæssige aftaler eller internationale standarder. Frivilligheden kan ikke erstattes af lovgivning. Der skal også på europæisk plan arbejdes på, at gøre det klart for virksomhederne, hvilke fordele de har af at være socialt ansvarlige.

Socialistisk Folkeparti påpeger, at det ud over frivilligheden som hovedmotivation kan være nødvendigt med lovgivningsmæssige initiativer for at fremme det sociale ansvar, og peger i den sammenhæng blandt andet på loven om arbejdsmiljøafgift.

3. Virksomhederne som udgangspunkt

Der var under høringen enighed om, at virksomhederne er det naturlige udgangspunkt for tiltag vedr. virksomhedernes sociale ansvar. Det er på den enkelte virksomhed, at det sociale ansvar udmøntes og det er derfor også den enkelte virksomhed, der bedst kan bedømme og iværksætte ansvaret på den måde og med det indhold, der bedst gavner virksomheden, dens medarbejdere og omgivelserne. Det er vigtigt at have for øje, når man diskuterer modeller eller standarder for virksomhedernes sociale ansvar. Sådanne modeller skal være fleksible nok til at kunne tilpasses de forhold, som kendetegner den enkelte virksomhed.

Virksomhederne skal selvfølgelig være bevidste om, at det er en nødvendig forudsætning for at drive virksomhed, at man er engageret i medarbejderne og det omkringliggende samfund. Samtidigt skal ethvert tiltag for at fremme virksomhedernes sociale ansvar have en positiv virkning på virksomhedernes konkurrenceevne.

Den hidtidige debat om virksomhedernes sociale ansvar har oftest haft fokus på store eller multinationale virksomheder. Under høringen var der bred enighed om, at små og mellemstore virksomheder faktisk ofte påtager sig et socialt ansvar, men de bruger det bare ikke altid i relation til markedsføring og lignende og har måske ikke ressourcer til evaluering eller certificering. I arbejdet med at fremme virksomhedernes sociale ansvar er det vigtigt at tage hensyn til netop små- og mellemstore virksomheders situation.

Bilag 1

til Udtalelse fra Folketingets Europaudvalg og Socialudvalg vedrørende Kommissionens grønbog om fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar

For at illustrere danske virksomheders sociale ansvar er der i tabel 1 og 2 nedenfor medtaget tal fra Socialforskningsinstituttets undersøgelse over danske virksomheders sociale engagement, sådan som det traditionelt forstås i Danmark.

Tallene i tabellerne bygger på tabellerne i "Virksomhedernes sociale engagement Årbog 2001" af Anette Kruhøffer og Jan Høgelund. Årbogen er led i en undersøgelse over udviklingen i danske virksomheders sociale engagement, som Socialforskningsinstituttet gennemfører i perioden 1998-2006. Årbogens datagrundlag er spørgeskemaundersøgelser blandt virksomheder samt registeroplysninger. Tabellerne i Årbogen er meget detaljeret med opdeling på både virksomhedsstørrelse, ansættelsestyper og offentlige/private virksomheder.

Indsats	Medarbejder- kategori	Årstal	
		1998	2000
Virksomheder, der tager hensyn til familier med mindre børn	Arbejdere	77	72
	Funktionærer	90	86
Virksomheder, der gør noget for at fastholde ældre medarbejdere	Arbejdere	55	55
	Funktionærer	64	68
Virksomheder, der yder støtte v. sygdom eller personlige kriser	Arbejdere	79	77
	Funktionærer	93	88
Virksomheder, som har haft medarbejdere med langvarig sygdom eller nedsat arbejdsevne, og hvor medarbejderen enten er fastholdt i virksomheden eller ophørt	Fastholdt (antal personer)	1,0 (28.900)	1,2 (34.800)
	Ophørt (antal personer)	0,6 (16.400)	0,5 (15.800)

Indsats	Årstal	
	1998	2000
Virksomheder, der har elever/lærlinge	35	30
Virksomheder, der har praktikanter	11	12
Virksomheder, der har voksenlærlinge	7	7
Virksomheder, der har indvandrere ansat	16	14
Virksomheder, der har ansat ledige med tilskud	12	9
Virksomheder, der har ansat ledige med nedsat arbejdsevne med løntilskud (f.eks. fleksjob)	8	9
Virksomheder, der har ansat handicappede	12	11
Virksomheder, der har ansat medarbejdere efter sociale kapitler i overenskomster	4	3
Virksomheder, der ansat medarbejdere i uformelle skånejob	9	11

4. Fokus på mange aktører og interessenter

Alle var enige om, at der ud over virksomhederne også bør fokuseres på andre aktører og deres ansvar, f.eks. det offentlige og det samspil, der bør være mellem de offentlige myndigheder og virksomheder.

Når den enkelte virksomhed er udgangspunktet for det sociale ansvar, vil samarbejdet mellem de forskellige aktører og virksomhederne omkring det sociale ansvar som oftest også skulle foregå lokalt.

Lokale myndigheder

Som et eksempel på, hvordan et samarbejde mellem virksomhederne og lokale offentlige myndigheder kan foregå, kan vi nævne, at der i mange kommuner i Danmark er indgået frivillige partnerskaber mellem kommunen og den enkelte lokale virksomhed. Aftalerne drejer sig om, hvordan virksomheden kan fastholde eller integrere medarbejdere med specielle problemer. Det er et vigtigt element i aftalerne, at virksomheden har en fast kontaktperson i kommunen og at administrationen af aftalerne ikke medfører unødige administrative byrder for virksomhederne.

Arbejdsmarkedets parter

Der var udbredt enighed om, at arbejdsmarkedets parter er en vigtig aktør i forhold til virksomhedernes sociale ansvar. Det er vigtigt, at arbejdsmarkedets parter indgår i et aktivt samarbejde på alle niveauer; lokalt, regionalt, nationalt og internationalt. I Danmark har folketinget vedtaget en lov om sociale koordinationsudvalg (local committees for preventive labour market measures), hvor arbejdsmarkedets parter sammen med offentlige myndigheder på lokalt plan tilrettelægger, hvordan man lokalt fremmer et rummeligt arbejdsmarked.

5. Erfaringer, indikatorer og "best practices"

Der var under høringen enighed om, at der også på europæisk plan bør udvikles redskaber, som dels kan måle virksomhedernes sociale ansvar, dels kan sammenligne virksomhedernes sociale ansvar i de forskellige medlemstater.

Ved sammenligning af virksomhedernes sociale ansvar bør der ikke kun lægges vægt på og tages hensyn til overordnede internationale standarder. Der bør også tages hensyn til nationale og lokale standarder, forudsætninger og kulturer.

Kommissionen efterlyser i grønbogen erfaringer, indikatorer og "best practices". **I Danmark har vi konkrete erfaringer med at måle danske virksomhedernes sociale ansvar i forhold til arbejdsmarkedet.** For eksempel undersøger Socialforskningsinstituttets danske virksomheders sociale engagement, sådan som det traditionelt forstås i Danmark og har til brug herfor udviklet nogle konkrete indikatorer og eksempler på gode erfaringer.

Som eksempel på virksomhedernes **interne** sociale engagement fremgår det, at ca. 80 procent af danske virksomheder aktivt tager hensyn til ansatte med børn, at ca. 60 procent af virksomhederne aktivt gør noget for at fastholde ældre medarbejdere og at ca. 80 procent yder aktiv støtte ved sygdom. Eksempler på virksomhedernes **eksterne** sociale engagement er f.eks. hvor mange virksomheder, der direkte ansætter handicappede. Indikatorerne og de danske måltal fremgår af tabellerne i bilag 1.

Fra Folketingets side vil vi gerne opfordre Kommissionen til at inddrage og bruge de danske erfaringer som et led i en diskussion om indikatorer og gode erfaringer til fremme af virksomheders sociale ansvar i EU.

6. EU's rolle

Der var under høringen tilslutning til at EU's opgave i relation til virksomhedernes sociale ansvar bør være, at

- ◆ vedligeholde debatten om virksomhedernes sociale ansvar.
- ◆ undersøge hvordan virksomhedernes sociale ansvar kan bidrage til europæiske virksomheders konkurrenceevne,
- ◆ indsamle og formidle gode erfaringer og eksempler, herunder hvordan virksomheder og offentlige myndigheder kan spille sammen,
- ◆ indsamle og formidle gode metoder, herunder specielt indikatorer og evalueringmetoder,
- ◆ undersøge muligheden for at lave fælles frivillige standarder og afrapportering, så virksomhedernes sociale ansvar bliver gjort mere gennemskueligt. Men der må ikke være tale om et bureaukratisk system eller tvangsordninger,
- ◆ undersøge hvordan uddannelse aktivt kan inddrages i virksomhedernes sociale ansvar, samt
- ◆ inddrage alle relevante aktører, herunder specielt arbejdsmarkedets parter, aktivt i det videre arbejde på området.

Med venlig hilsen

Claus Larsen-Jensen
Formand for Europaudvalget

Tove Videbæk
Formand for Socialudvalget